

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

Ze všech superhrdínů je nejdinvější zdaleka. Nic neumí a před domem ho nůbl bourák nečeká.

Na Supermana nestačí – ani na Batmana, bych řek. Já ho mám ale nejradši: jmenuje se The Flek.

Nesviští kolem zeměkoule, neumí vyslat rázové vlny, nadání totiž má jen jedno: na všem uďelat hnusné skvrny.

Nelítá, neplave, neskáče, což ho trápí nesmírně. Kvůli své jediné schopnosti zaplatí majlant v čistírně.

Vysvětlivka: Superman a Batman jsou superhrdinové.

(*T. Burton, The Flek, upraveno*)

1 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- [A] Ten, kdo v textu promlouvá, má nepochybně vřelejší vztah k Batmanovi než k The Flekovi.
- [B] Ten, kdo v textu promlouvá, uvádí, že The Flek se ve všech ohledech vyrovná Supermanovi.
- [C] Ten, kdo v textu promlouvá, tvrdí, že nadání The Fleka spočívá ve schopnosti vytvářet skvrny.
- [D] Ten, kdo v textu promlouvá, se trápí, protože kvůli The Flekovi utrácí hodně peněz v čistírně.

2 Které z následujících tvrzení o první sloce výchozího textu je pravdivé?

- [A] V této sloce se spolu rýmují dva osmislabičné verše.
- [B] V této sloce se spolu rýmují dva verše, z nichž pouze ten první je osmislabičný.
- [C] V této sloce se spolu rýmují dva verše, z nichž pouze ten druhý je osmislabičný.
- [D] V této sloce se spolu rýmují dva verše, z nichž žádný není osmislabičný.

3 Ve které z následujících možností jsou významové vztahy mezi slovy

nejpodobnější vztahům mezi slovy SUPERHRDINA – SUPERMAN – BATMAN, užitými ve výchozím textu?

- [A] stát – Švédsko – Asie
- [B] hvězda – Slunce – Země
- [C] vodstvo – Dunaj – Polabí
- [D] pohoří – Šumava – Krkonoše

4 Vypište z každé z následujících vět (4.1 a 4.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

4.1 Poslední sprnová neděle bude již tradičně patřit fotbalovému utkání mezi týmy naší a sousední vesnice.
4.2 V nové škole ji upoutaly jak počítačové učebny, tak obě nedávno zrekonstruovaná hřiště.

5 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

5.1 Rodiče koupili do obývacího pokoje krásné bavlněné závěsy.
5.2 Zrnkovou kávu je vhodné umlýt až těsně před přípravou nápoje.
5.3 Poslední zbytky špinavého sněhu smyl ze silnic večerní prudký déšť.
6.3 Sýrové pohoštění pro příchozí ozdobila hostitelka hroznovým vínem.

6 Přiaďte k jednotlivým větám (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

6.1 Špinavé prádlo jsme nejprve namočili do vlažné vody.
6.2 Po sezoně je třeba uklidit znečištěné ulice vedoucí na pláž.
6.3 Nemohli jsme se dočkat oficiální odpovědi ze sousední země.

- [A] Pro větu platí: potvrzená podstatná jména jsou stejného rodu a jsou užitá v různém pádě i v různém čísle.
- [B] Pro větu platí: potvrzená podstatná jména jsou stejného rodu a jsou užitá ve stejném pádě i ve stejném čísle.
- [C] Pro větu platí: potvrzená podstatná jména jsou stejného rodu a jsou užitá ve stejném pádě, ale v různém čísle.
- [D] Pro větu platí: potvrzená podstatná jména nejsou stejného rodu a jsou užitá ve stejném pádě i ve stejném čísle.
- [E] Pro větu platí: potvrzená podstatná jména nejsou stejného rodu a jsou užitá v různém pádě, ale ve stejném čísle.

7

Sdělení č. 1: „Myslím, že by ses měla Otovi hned omluvit, Věro, jinak bych to bohužel musel řešit s tvými rodiči.“

Sdělení č. 2: „Jestli se Otovi hned neomluvíš, Věro, budu to okamžitě řešit s tvými rodiči.“

Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje výše uvedená sdělení?

- [A] V obou případech jde o sdělení adresované Věře, sdělení č. 1 je ale vyjádřeno ostřeji než sdělení č. 2.
- [B] V obou případech jde o sdělení adresované Věře, sdělení č. 2 je ale vyjádřeno ostřeji než sdělení č. 1.
- [C] V obou případech jde o sdělení adresované Otovi, sdělení č. 1 je ale vyjádřeno ostřeji než sdělení č. 2.
- [D] V obou případech jde o sdělení adresované Otovi, sdělení č. 2 je ale vyjádřeno ostřeji než sdělení č. 1.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

Už odpradávná velbloud vláčí těžký náklad pod zářem nelitostného slunce. Ne nadarmo se mu říká koráb pouště. Tento mohutný býložravec dokáže zázraky: bez vody vydrží prokazatelně přes dva týdny a po dlouhou dobu (údajně dokonce pět týdnů) přežije i bez jídla.

Velbloud je rychlý a vytrvalý běžec: za 12 hodin uběhne až 175 km. Radí se mezi mimochodníky (stejně jako např. žirafy či sloni). To jsou čtyřnozí živočichové, kteří při chůzi používají současně vždy dvě nohy na stejné straně těla (tj. buď na levém, nebo na pravém boku). Když tedy například vykročí oběma levýma nohama, obě pravé spočívají na zemi.

Na světě žijí velbloudi, kteří se **pyšní** dvěma hrbý, a velbloudi jednohrbí (zvaní též dromedáři). Ti jsou sice o jeden výčnělek na hřbetě chudši, přesto mají v určitém směru nad těmi dvouhrbými **navrch** – tvoří totiž naprotou většinu světové velbloudí populace. Říká se, že v hrbech si velbloudi nosí vodu na dlouhou cestu. To je ale jen pověra. Mají v **nich** totiž uložen tuk (o hmotnosti až 35 kg), který slouží jako zásobárna energie pro horší časy. Velikost hrbů se mění v závislosti na množství uloženého tuku: *****.

Pro život v drsných podmínkách jsou velbloudi skvěle vybaveni. Klidně odpocívají na horkém písku, a přesto se nespálí. Ztvrdlá kůže, kterou mají na kolenou (a dromedáři navíc také na hrudi), totiž funguje jako ochrana před popáleninami. Velbloudi se ani příliš neboří do písku, a to díky specifickému tvaru nášlapné části nohy. **Nelehké** putování pouští **jím** usnadňují i tři víčka na každém oku a husté řasy: během písečných bouří tato vybava zmiňuje negativní vliv písku a silného větru na oči. Nehostinné prostředí pouště zkrátka pro tyto živočichy **nepředstavuje** žádný problém.

(*Epocha 12/2023, upraveno*)

8 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

(Po doplnění možnosti musí být výchozí text smysluplný.)

- [A] čím jsou hrbý větší, tím menší jsou zásoby uložené energie, a to kvůli průběžnému ubývání tuku
- [B] čím jsou hrbý menší, tím větší jsou zásoby uložené energie, a to kvůli průběžné spotřebě tuku
- [C] při dostatku potravy a vody jsou hrbý větší, v opačném případě se v souvislosti se spotřebou tuku zmenšují
- [D] při dostatku potravy a vody jsou hrbý menší, v opačném případě se důsledkem ubývání tuku začnou zvětšovat

9 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

9.1 Na světě žije méně velbloudů dvouhrbých než dromedářů.

9.2 Když má velbloud při chůzi pravou přední nohu ve vzduchu, levou zadní má na zemi.

9.3 Mezi živočichy označované jako mimochodníci patří kromě velbloudů třeba žirafy a sloni.

9.4 Ztvrdlá kůže, kterou má dromedář například na části svého trupu, má ochrannou funkci.

10 Které z následujících tvrzení o dvou zájmenech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Jak zájmeno *nich*, tak zájmeno *jím* odkazuje ke slovu *velbloudi*.
- [B] Ani zájmeno *nich*, ani zájmeno *jím* neodkazuje ke slovu *velbloudi*.
- [C] Ke slovu *velbloudi* odkazuje zájmeno *nich*, nikoli však zájmeno *jím*.
- [D] Ke slovu *velbloudi* odkazuje zájmeno *jím*, nikoli však zájmeno *nich*.

11

Informace č. 1: Velbloud vydrží více než 14 dní bez vody.

Informace č. 2: Velbloud přežije 35 dní bez jídla.

Které z následujících tvrzení o výše uvedených informacích je pravdivé?

- [A] Jako domněnka je ve výchozím textu předkládána pouze informace č. 1.
- [B] Jako domněnka je ve výchozím textu předkládána pouze informace č. 2.
- [C] Každá z těchto informací je ve výchozím textu předkládána jako domněnka.
- [D] Žádná z těchto informací není ve výchozím textu předkládána jako domněnka.

12 Rozhodněte o každé z následujících podúloh (12.1–12.4), zda danou dvojici slov lze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma (A), nebo ne (N).

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm podtrženo.)

Příklady:

- Měl vysoký hlas.* → Slova *vysoký* a *hluboký* lze v tomto kontextu považovat za antonyma, tzn. slovo *hluboký* by v této větě mělo opačný význam, než v ní má slovo *vysoký*.
- Byl to vysoký strom.* → Slova *vysoký* a *hluboký* nelze v tomto kontextu považovat za antonyma.

12.1 pyšní – skromní

12.2 navrch – vespod

12.3 nelehké – strastiplné

12.4 nepředstavuje – předvádí

13 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- [A] Prodáváme byliné čajové směsi.
- [B] Prodáváme byliné čajové směsy.
- [C] Prodáváme bylinné čajové směši.
- [D] Prodáváme bylinné čajové směsy.

14 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

- [A] „Ano.“ potvrdil pan Wonka. „Ale co když na nebi žádné nejsou, zrovna jako dneska?“ zajímala se Pepička. „Prosím? Já čím dál tím hůř slyším,“ řekl pan Wonka. „Karlíku,“ oznámila babička Pepička svému vnukovi, „ten pán mi připadá nanejšvůj podezřelý.“
- [B] Jeho rodiče, pan a paní Bucketovi, se poprvé po mnoha letech usmívali. „Co nás u všech všudy drží i s touhle potřeběnou krabici ve vzduchu?“ zaskřehotala náhle babička Pepička.
- [C] „Mrakodrápy,“ odpověděl pan Wonka. „A tyhle mrakodrápy,“ pokračovala Pepička, „ty se asi mají zadrápnout za mraky, je to tak?“
- [D] „Vážená paní,“ promluvil pan Wonka, „to není žádná krabice. Je to velký skleněný výtah a vyletí s námi až do nebe.“ „A co ho drží ve vzduchu?“ nedala pokoj Pepička.
- [E] Nastoupili a velký skleněný výtah se vznese! tisíc metrů nad zem. Všichni v kabině se tetelili vzrušením při představě, že budou žít ve slavné továrně pana Wonky. Karlik radostně poskakoval na místě.
- [F] „Mně taky,“ přidala se k ní babička Jiřínka, „vymýšlí si nesmysly.“ Karlík se naklonil ke stařenkám a pošeptal jim: „Hlavně nám to prosím celé nepokazte. Pan Wonka je báječný člověk. A je to můj kamarád.“

(*R. Dahl, Karlík a velký skleněný výtah, upraveno*)

15

15.1 Patřil k lidem **budících důvěru**.

Podtržený úsek upravte tak, aby z věty jednoduché vzniklo spisovné a pravopisně i gramaticky správné souvětí obsahující celkem dvě věty. Význam původní věty jednoduché musí zůstat zachován.

15.2 *Když se promíchají tyto barvy, získáme požadovaný odstín.*

Podtržený úsek upravte tak, aby ze souvětí vznikla spisovná a pravopisně i gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

(Nově vzniklé větné celky musí obsahovat všechny původní informace a nesmí obsahovat žádné informace navíc, např. že jde o dvě barvy.)

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 16

TEXT 1

- Při vyšetření si postěžoval lékaři, že od té nehody ho bolí celá ruka.
- Protože jsem ve škole dával pozor, příprava na test mi zabrala jen dvacet minut.
- Když ji při večeri požádal o ruku, rozplakala se, protože byla velmi šťastná.
- Dala jsem si do kabelky tolik rtěnek a jiných líčidel, že vážila nejmní dvě tuny.
- Ve výloze butiků jsou vystaveny společenské šaty, které byly zlevněny na 5 000 Kč.
- Při sledování filmů, v nichž vystupují duchové, se většinou trochu bojím.
- Když s babičkou pečeme cukroví, zpíváme všechny koledy, které si vybavíme.
- Ačkoli Štěpán chodil do hudební školy, dobře hrát na housle se nikdy nenaučil.
- Kdykoli mi moje kamarádka Andrea začne vyprávět vtípy, umírám smích.
- Protože ji hodně bolela hlava, vzala si lék, ale ten ji zabral až za hodinu.
- Včera jsem si přečetl v jednom článku, že medvěd může být vysoký i 3 metry.

- Napsal mi zprávu, že mě chování v divadle bylo poněkud nevhodné.
- Na srazu bývalých spolužáků mi došlo, že jsem je neviděl celou věčnost.
- V pokynech bylo uvedeno, že na letišti musíme být už dvě hodiny před odletem.
- Petr vyhrál hodně peněz, a tak uspořádal okázalou hostinu v luxusní restauraci.

TEXT 2

Nadsázka – přehnané, zveličené tvrzení, např. *když slyšel její milá slova, zatočil se s ním celý svět; mám hlad, že bych hřebíky polykal*.

16 V TEXTU 1 jsou tři souvětí, pro něž platí, že se v každém z nich uplatňuje nadsázka. Najděte tato souvětí a napište jejich ČÍSLA. Čísla od sebe zřetelně oddělte čárkou.

(Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného čísla, tak zapsání jakéhokoli čísla, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Lídín tatínek je velký sportovec, a tak po Lídě a jejím bratrovi chtěl, aby se také věnovali nějakému sportu. V sedmi letech začala Lída chodit na *gymnastiku*. Nejdřív byla nadšená, protože se jí líbil sytý červený úbor, sál s obřími zrcadli i cvičení se stuhami. Záhy se ale ukázalo, že to nebyla nejlepší volba. Lída totiž nebyla tak nadaná jako ostatní dívky, které *navíc* trénovaly už od nejútlejšího věku. Vyměnila tedy *gymnastiku* za plavání, ani v něm ale nevynikala. Svůj talent objevila až ve výtvarném kroužku.

Kvůli dceřiným sportovním neúspěchům se tatínek plně zaměřil na svého syna. Přihlásil Tomáše na fotbal a chodil s ním na zápasy. Tomášovi sice nechyběli potřebné schopnosti, ale během i za míčem mu připadalo nudné. Dával přednost četbě. Tatínek brzy pochopil, že z jeho dětí vrcholoví sportovci nebudou, a podpořil je v jiných zálibách.

17 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ.

(Slova zapíšte bezchybně, a to ve stejném tvaru, v němž jsou užitá v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržená slova jsou zapsána správně.)

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 18–22

TEXT 1

(1) Serafína se probudila a pořádně se rozhlédla po ztemnělém sklepení. Zkoumala, zda nějaké krysy nezbyly natolik HLOUPĚ, aby sem vlezly, zatímco spala. Tady, v rozlehлém sídle Biltmore, byly VŠUDE. Tohle je slibná noc pro lov, pomyslela si dívka a potichu se vykradla do přízemí. Ve dne bylo plně služebnictva, teď ale místnosti osiřely. Serafína tu znala každou SKULINU. Občas při svých nočních výpravách proklouzla z přízemí i do horních pater. V noci byl totiž celý dům její.

(2) Když bylo Serafině deset let, zeptala se tatínka, jestli i ona má v domě nějakou práci. „Ovšem, a moc důležitou!“ odpověděl. „Jsi CHCHK Biltmonu. Hlavní *chytačka* krysi!“ Serafína si i teď, po více než dvou letech, vybavovala, jakou tehdy pocítila hrlost. Skutečně měla vrozený talent na chytání těch prohananých škůdců. Ze vzpomínek ji ale najednou vytrhl zvuk ozývající se z nedaleké chodby. Někdо chodí po domě!

Serafína se přitiskla ke zdi. Vzápětí spatřila muže v černém plášti. V jedné ruce držel lucernu a druhou vlekl holčičku ve žlutých šatech. Prošli jen kousek od Serafiny. Vtom se dívka vytrhla ze sevření a rozběhla se do sklepení. Muž ji začal pronásledovat. Co teď? Serafína by nejradši utekla. Jenže ta holčička… Serafína uslovně přemýšlela. „**Jsem jediná, kdo pro tu chudinku může něco uďelat,**“ **řekla si nakonec**. A vydala se za nimi.

(3) Na kamenné podlaze nehlubší části sklepení ležela rozbitá lucerna. V pohasínající záři Serafína viděla, že holčička ve žlutých šatech bojuje o život. „Za chvíli už bude konec,“ pronesl zloduch. Náhle mužův černý plášť vztlét vzhůru a pak jeho záhyby obtočily tělo vzlykající dívkyku jako chapadla hladové chobotnice. Na okamžik ještě Serafína zahlédla vyděšený obličej té malé **bojovnice**. Záhy však pláč utichl a po děvčátku nezůstalo nic než černota pláště. Nadobro zmizelo.

(*R. Beatty, Serafína a černý plášť, upraveno*)

TEXT 2

Podstatné jméno typu A označuje osobu rodu ženského a je příbuzné se svým mužským protějškem, kterým je podstatné jméno rodu mužského životného. Příklady:

podstatné jméno typu A	jeho mužský protějšek
svědkyně	svědek
královna	král

Podstatné jméno typu B (např. *dcera, žena*) označuje osobu rodu ženského. Podstatná jména tohoto typu mužský protějšek se stejným kořenem nemají.

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

18.1 Serafinu vzbudily krysy pobíhající po sklepení sídla Biltmore.

18.2 V době, kdy holčička ve žlutých šatech zmizela ze sklepení, bylo Serafině minimálně dvanáct let.

18.3 Těsně předtím, než Serafína spatřila muže v černém plášti, se setkala s otcem a hovořila s ním o své práci.

18.4 Tu noc, kdy holčička ve žlutých šatech bojovala o život, šla Serafína ze sklepení přes přízemí do horních pater domu a pak se vrátila do sklepení.

19 Vypište ze třetí části TEXTU 1 tři zájmena.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

20 Které z následujících tvrzení o třech slovech zapsaných v první části TEXTU 1 velkými písmeny je pravdivé?

- [A] Všechna tato slova jsou v textu spisovná.
- [B] Spisovná jsou v textu pouze dvě z těchto slov, a to *hloupé* a *všude*.
- [C] Spisovná jsou v textu pouze dvě z těchto slov, a to *všude* a *skulina*.
- [D] Spisovná jsou v textu pouze dvě z těchto slov, a to *hloupé* a *skulina*.

21 Kterou z následujících možností lze úsek tučně vyznačený v TEXTU 1 nahradit tak, aby význam textu zůstal zachován?

- [A] Nakonec si řekla, že je jediná, kdo pro tu chudinku může něco uďelat.
- [B] Je jediná, kdo pro tu chudinku může něco uďelat, řekla jsem si nakonec.
- [C] Nakonec si řekla, že jsem jediná, kdo pro tu chudinku může něco uďelat.
- [D] Jsem jediná, kdo pro tu chudinku může něco uďelat, řekla jsem si nakonec.

22 Které z následujících tvrzení o dvou slovech podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Obě tato slova jsou podstatná jména typu A.
- [B] Obě tato slova jsou podstatná jména typu B.
- [C] Slovo *chytačka* je podstatné jméno typu A, slovo *bojovnice* je podstatné jméno typu B.
- [D] Slovo *chytačka* je podstatné jméno typu B, slovo *bojovnice* je podstatné jméno typu A.

23 Která z následujících vět NENÍ zapsána pravopisně správně?

- [A] Velice mě zaujaly její povídky.
- [B] Vyprávěla o mě samé nesmysly.
- [C] Sestřenice na mě měly dobrý vliv.
- [D] Potěšil mě svým přístupem k práci.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Čísla, která jsou uvedena v levém sloupci, děl dvěma.

24 Napište smysluplnou spisovnou větu o čtyřech slovech, v níž výraz DĚL bude jednoznačně jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

(Vzniklá věta musí obsahovat tvar *děl*, musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat přísudek. Výraz *děl* nesmí být použit jako vlastní jméno.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Nápad vytvořit hrající silnici se zrodil v Dánsku. Její princip je jednoduchý: povrch vozovky se naruší **drážkami**, a když po takto upraveném úseku jede auto, začne hrát hudba. To, které tóny zazní, závisí na několika **faktorech**, např. na hloubce drážek.

Zpřijemnit si jízdu tímto způsobem můžete už v několika zemích. Třeba známá americká silnice Route 66 má úsek dlouhý několik set metrů, který vyhrává píseň *Amerika je krásná*. Na blížící se hudební zážitek zde upozorňuje značka, která nabádá řidiče, aby najeli na zdrsnný pruh. Podle místních úřadů by tato inovace mohla řidiče přimět k pomalejší, a tedy i bezpečnější jízdě. Pokud totiž na tomto úseku pojedete rychleji než 45 mil za hodinu (jen pro představu – vzdálenost 45 mil odpovídá asi 72 km), silnice nebude hrát čistě.

Ne vždy ale tvůrcům jejich záměr VYJDE. Například v kalifornském městě Lancaster měla jedna silnice hrát přehledu k opeře Vilém Tell. Tóny však byly falešné, i když jste dodrželi povolenou **rychlost**. Kvůli chybě ve výpočtu byly totiž drážky špatně umístěny. Hrající pruh silnice na severu Nizozemska zase musel být odstraněn záhy poté, co byl vybudován. **Obyvatelům** nedaleké vsi totiž neustále opakování stejné písně vadilo.

(www.irozhlas.cz, upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Úsek o délce jednoho kilometru je kratší než úsek o délce jedné míle.

25.2 Silnice nazývající se Route 66, jejíž úsek hraje píseň *Amerika je krásná*, má celkovou délku několik set metrů.

25.3 První silnici s hrajícím pruhem vybudovali v Dánsku a zatím poslední taková silnice byla postavena v Nizozemsku.

25.4 Falešné tóny, které vydávala jedna silnice v kalifornském městě Lancaster, byly způsobeny nesprávným umístěním drážek.

26 Ve kterém z následujících souvětí je sloveso VYJÍT použito ve stejném významu jako ve výchozím

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

Hloupé holky netopýry mají často za upíry a hraběte Drákulu za hodného bambulu.

Ale to se strašně pletou! Tamhleten stín za roletou, to je **upír** Drákula!

Jak to žádá tradice – navoněný levandulí už se chystá za Vendulí Novákovou z 3. C.

Nakrouť si zplhlé kníry, vydešl dva netopýry a pak nechá za vraty hrad i celé Karpaty.

Letí v plášti mezi mraky, cení zuby – **upíráky** a ve svitu měsíce navoněný levandulí skočí oknem za Vendulí Novákovou z 3. C.

Jenže neví Drákula, jak chytrá je Vendula!

Ta, než vlezle pod deku, schroupal kilo česneku. Ví, že platí na upíry jen česnek či prošlé síry, že ta vůně (pardon, smrad) zažene je do Karpat.

Proto jezte česnek denně, ať Drákula zaručeně se své hradní světnice navoněný levandulí nevrátí se za Vendulí Novákovou z 3. C.

(P. Šrut, Hrabě Drákula a Nováková z 3. C, upraveno)

1 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- [A] Vendula Nováková si je vědoma toho, že upíry zapudí kromě česneku i prošlé síry.
- [B] Před setkáním s hrabětem Drákulou považovala Vendula Nováková upíry za dobráky.
- [C] Na noční výpravu za Vendulou Novákovou se hrabě Drákula vydal v doprovodu dvou netopýrů.
- [D] Hrabě Drákula se vždy za úplňku navoní levandulí, aby svým zápachem nevaroval vyhlédnutou oběť.

2 Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Jde o slova přibuzná s totožným významem: slovo *upír* v textu označuje totéž co slovo *upírák*.
- [B] Jde o slova přibuzná s různým významem: slovo *upír* v textu označuje něco jiného než slovo *upírák*.
- [C] Tato slova nejsou přibuzná, mají však totožný význam: slovo *upír* v textu označuje totéž co slovo *upírák*.
- [D] Tato slova nejsou přibuzná, zároveň mají i různý význam: slovo *upír* v textu označuje něco jiného než slovo *upírák*.

3 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

- [A] Tento text, jehož cílem je zejména pobavit čtenáře, je próza.
- [B] Tento text, jehož cílem je zejména pobavit čtenáře, je poezie.
- [C] Jde o prózu, která nikoho nepobaví, ale naopak každého čtenáře vystraší.
- [D] Jde o poezii, která nikoho nepobaví, ale naopak každého čtenáře vystraší.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

Petr se Janě před celou třídou posmíval, že má nemoderní mobil a nosí hnusné oblečení, a pak se divil, když mu řekl, že se chová jako blbec. Zkrátka *****.

4 Která z následujících možností obsahuje ustálené slovní spojení vystihující situaci ve výchozím textu, a patří tedy na vynechané místo (*****) v textu?

- [A] na dřevý pytel nová záplata
- [B] na hrubý pytel hrubá záplata
- [C] na hrubý pytel jemná záplata
- [D] na dřevý pytel dřevává záplata

5 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

5.1 Spoluvníka toho zločinného spiknutí zřejmě nikdo neodhalí.
5.2 Vjezd do areálu výstaviště se nachází hned za kameným mostem.
5.3 V tomto patře jsou kanceláře s výhledem do ulice a nezbítné zázemí.
5.4 Svě úspory vynaložil na vybudování záchranné stanice pro zvířata v nouzi.

6 Přihraďte k jednotlivým souvětím (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

6.1 Jeho **bývalí** spolužáci, **kteří** pozval na oslavu, **dorazej** až za hodinu.
6.2 **Měli byste přijet** k nám na **chalupu**, s **rodice**ma se na vás moc **těšíme**.
6.3 **Žádám vozidlo** se k **nim** **nedostalo**, cesta **totiž** byla v **obou**ch směrech **zavřená**.

- [A] V nespisovném tvaru je užito pouze první podtržené slovo.
- [B] V nespisovném tvaru je užito pouze třetí podtržené slovo.
- [C] V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to první a druhé.
- [D] V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to první a třetí
- [E] V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to druhé a třetí.

7 Vypište z každé z následujících vět (7.1 a 7.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

7.1 *Mezi zdánlivě obyčejnými předměty se při troše štěstí objeví i vzácné kousky.*
7.2 *Loňské silné deště a s nimi související záplavy zničily většinu zemědělské úrody.*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

Vážky patří k nejnápadnějším zástupcům hmyzu v okolí vod nejen kvůli své velikosti, ale především kvůli své křehké kráse. Na Zemi se objevily v závěrečné fázi prvoroh, a to zhruba před 300 miliony let. Jako jedni z prvních živočichů opustily vodní prostředí, dodnes jsou však na něm závislé – voda je pro jejich vývoj nepostradatelná.

Dospělé vážky jsou krásně zbarvené, mají štíhlé protáhlé tělo a dva páry křídel (největší rozpětí křídel je kolem 19 cm). Jejich schopnosti je řadí k nejdokonalejším letcům z hmyzí říše. Umi letět kolmo nahoru i dolů a na krátkou vzdálenost dovedou vyvinout rychlost větší, než kdy **během** závodů zválді nejrychlejší muž světa Usain Bolt.

Vážky mají dvě velké složené oči (složené oko je tvořeno tisíci malíčkých oček), pomocí **nichž** si jako mozaiku skládají obraz toho, co vidí. Zrak je pro ně důležitým smyslem: nevidí sice příliš ostře, zato mají velké zorné pole a ve své blízkosti ZACHYTÍ sebeběnší pohyb. Jsou to predátoři, tedy živočichové živící se dravým způsobem: kořist, již je v případě dospělých vážek létající hmyz, uloví a sežerou. Vážky nelostně pronásledují svou oběť, zpravidla ji **dostihnou** za pár sekund. Polapený hmyz poté nohama přitáhnou **rovnou** ke kusadlům.

Vážkám se kdysi dávaly různé přezdívky – třeba Evropané je nazývali ďablovými létajícími jehlami a strašili jimi zlobivé děti. Asié naopak ve vážkách vždy viděla symbol krásy, věžka tradičně spojována s úspěchem a její dokonale vyvážené modely si mohou turisté zakoupit v mnoha zdejších obchodech se suvenýry.

(www.national-geographic.cz; www.abicko.cz, upraveno)

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Maximální délka jednoho křídla dospělé vážky je 19 cm.
8.2 Závěrečná fáze prvoroh trvala na Zemi přibližně 300 milionů let.
8.3 Predátoři jsou živočichové, kteří se živi výhradně lovem létajícího hmyzu.
8.4 Ve Vietnamu se vážky tradičně loví za účelem jejich prodeje v obchodech.

9 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Tvar *zachytí* je ve výchozím textu zapsán velkými písmeny.)

- [A] Tvar *zachytí* je jak ve výchozím textu, tak v jakémkoli jiném textu vždy tvarem množného čísla.
- [B] Tvar *zachytí* je jak ve výchozím textu, tak v jakémkoli jiném textu vždy tvarem jednotného čísla.
- [C] Tvar *zachytí* je ve výchozím textu tvarem jednotného čísla, ale v jiném textu může být tvarem množného čísla.
- [D] Tvar *zachytí* je ve výchozím textu tvarem množného čísla, ale v jiném textu může být tvarem jednotného čísla.

10 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu podtržena.)

- [A] Slovo *krakem* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *během*.
- [B] Slovo *nedoženou* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *dostihnou*.
- [C] Slovo *křivou* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *rovnou*.
- [D] Slovo *nebojácnosti* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *odvahy*.

11 Které z následujících tvrzení o zájmenech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Podstatné jméno *vážka* je zastupováno pouze zájmenem *je*.
- [B] Podstatné jméno *vážka* je zastupováno pouze zájmenem *nichž*.
- [C] Podstatné jméno *vážka* je zastupováno jak zájmenem *nichž*, tak zájmenem *je*.
- [D] Podstatné jméno *vážka* není zastupováno ani zájmenem *nichž*, ani zájmenem *je*.

12 Ve které z následujících možností je významový vztah mezi slovy ZRAK – SMYSL?

(Slova *zrak* a *smysl* posuzujte ve významu, který mají v úseku *zrak je pro ně důležitým smyslem*. Správná je pouze možnost, v níž pořadí slov odpovídá pořadí *zrak – smysl*.)

- [A] žár – oheň
- [B] stopky – čas
- [C] voda – kapalina
- [D] závaží – hmotnost

13 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně

- [A] Výměnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.
- [B] Výměnnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.
- [C] Výměnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.
- [D] Výměnnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

V takové situaci musíme stát při sobě.

14 Napište smysluplnou větu o čtyřech slovech, v níž výraz STÁT bude jednoznačně jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

Vzniklá věta musí obsahovat tvar *stát*, musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat přísudek. Výraz *stát* nesmýt použít jako vlastní jméno.

15 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

- [A] „Myslel jsem, že budeš mít radost,“ podrážděně poznamenal táta a strčil bankovky do kapsy. „Kdo je ten doktor Fišer?“ ozval jsem se.
- [B] „Který? Ten, co bydlí tamhle?“ zeptala se máma a pohodila hlavou směrem kekopci. „Ano, doktor Fišer,“ přitakal táta a dodal, „je to ovšem pouhá záloha.“
- [C] Máma přijela domů po páte. Jen co se objevila v kuchyni, vyhrkla na tátu: „Co ti je?“ Táta mlčky z kapsy vylovil balíček peněz a položil ho na stůl.
- [D] „Cože? Jaká záloha?“ vyjekla máma. „Na rekonstrukci tělocvičny,“ řekl táta. Máma ale byla nedůvěřivá: „Odkdy se platí taková suma v hotovosti?“
- [E] „Co to je?“ divila se máma a postavila tašky s nákupem na kuchyňskou linku. „Odhodnocení za povitivou práci,“ vysvětloval táta, „konečně mi aspoň nějaký zákazník zaplatil.“
- [F] „Majitel toho záhadného domu na kopci. Maminka si myslí, že je to šilenec, protože se s nikým nebaví. A to, že mi dal takové peníze na ruku, ji i v tom jen utvrdilo,“ odpověděl mi táta. Máma vrhla na tátu rozzuřený pohled.

(P. Braunová, Dům doktora Fišera, upraveno)

16

16.1 *Po tréninku půjdeme do parku*

Úsek podtržený ve výše uvedené větě jednoduché upravte tak, aby z věty vzniklo gramaticky správné souvětí obsahující dvě věty. Význam původní věty musí zůstat zachován.

16.2 *Rozhodl jsem se, že napíšu román.*

Úsek podtržený ve výše uvedeném souvětí upravte tak, aby se souvětí vznikla gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 17

TEXT 1

ves
otužilec
přírůcka
mýúna

čistota
skluzavka
všák
důsledek
kniškupectví
ložnice
planeta
náměstí
hlupák
plavání
kapesník

TEXT 2

Podstatná jména konkrétní označují osoby, zvířata, věci a místa (*slaboch, hmyz, stůl, pohoří* aj.).

Podstatná jména abstraktní označují např. vlastnosti, pocity, děje, stavy a vztahy (*trpělivost, smutek, stárnutí, bdělost, podmínka* aj.).

17 Vypište z TEXTU 1 tři podstatná jména abstraktní.

Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Jelikož je Martin už od dětství vášnivý hokejový fanoušek, tatínek mu k narozeninám přichystal překvapení: koupil vstupenky na mezinárodní utkání. Martin se celý měsíc snažil vyzvýdat, jaký dárek dostane, rodiče se ale tvářili tajemně.

Konečně nastal ten dlouho očekávaný den. Po nástupu do tramvaje byl Martin přesvědčený, že jednou na obvyklou večeři do jeho oblíbené restaurace. Podezření začal mít až ve chvíli, kdy nevystoupili na známé zastávce, ale pokračovali do centra. Po příjezdu ke **stadionu** se Martin nevěřícně rozhlížel kolem sebe. Zástupy lidí se valily k hlavní bráně, **češtin**a se tu mísila s jakýmsi cizím jazykem, kterému nerozumněl.

Utkáni bylo nesmírně napínavé a atmosféra nadchla všechny přítomné. Pomyslnou tříšničkou na dortu byla možnost získat od hráčů autogrami. Byl to ten nejúžasnější narozeninový dárek.

18 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ.

Podtržené výrazy jsou zapsány správně.

Slova запиšte bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

TEXT 1

(1) Chyběla hodina do půlnoci a obě děti napjatě čekaly v pokoji 213. Alžběta se dívala do kukátka, zatímco Freddy listoval v černé knize. **Zčistajasna** ho něco napadlo: „Hele, není zvláštní, že kniha o šifrách zmiňuje i klíče, které odemkají jakési >tajemství?“

Alžbětě se vybavila podivná písmena, která pro ni zůstávala hádankou, a tak požádala Freddyho: „Najdi tu stránku s těmi dvěma stříbrnými písmeny. Co asi znamenají?“

„Nevím, o čem mluvíš,“ odpověděl Freddy.

(2) „Ukážu ti to,“ řekla a natáhla se pro černou knihu. **Jakmile do ní nahlédla**, nevěřila svým očím.

Uprostřed stránky totiž nyní bylo KL.Í. Alžběta zbledla: „Koukni na to stříbrné napsané KLÍ! Včera tedy bylo jenom KL a předevčirem dopoledne jsem tady viděla jen jedno stříbrné písmeno.“

Freddy ale zavrtěl hlavou. „Nic stříbrného tu není. Já vidím jen rok a jméno autora.“

„Možná se musíš na ta písmena dívat z určitého úhlu!“

Freddy stránku pozorně zkoumal, nakonec ale pokrčil rameny: „Pořád nic.“

(3) Najednou do pokoje **dolehly** kroky z chodby. Alžběta se vrátila ke kukátku. „Už jde Norbridge,“ špitla. Chvilku přemýšlela a pak řekla: „Počkáme deset minut a vyrazíme za ním do knihovny.“

„Viš, už si nejsem jistý, že ho chci špehovat,“ zaváhal Freddy.

Alžběta se ale nedala **odbýt**: „Máme spolu dohodu. Tak pojď!“

Zakrátko se ocitli v chodbě, na jejímž konci byla knihovna. Freddy zaseptal: „Vážně si myslím, **že bychom se měli vrátit**.“

„Nebud’ strašpytel a důvěřuj našemu plánu. Nic jsme přece neponechali náhodě,“ řekla Alžběta, zastavila se přede dvěmi vedoucími do knihovny a vzala za kliku.

(4) Vtom se ozval tichý hlas: „Půlnoc – to je tedy dost zvláštní doba na návštěvu knihovny!“ Alžběta knutím **málem** zaječela. Přimo za ní stála Selenia Hiemsová.

TEXT 2

Součástí souvětí jsou různé věty, např. věty typu A nebo typu B.

Věta typu A je smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí příslovci *odkdy, dokdy, kdy*. Příklady: *Bude ho hledat, **dokud ho nenajde**.* (DOKDY ho bude hledat? → Dokud ho nenajde.); ***Když se setmělo**, šli spát.* (KDY šli spát? → Když se setmělo.)

Na **větu typu B** se **nelze** zeptat pomocí příslovci *odkdy, dokdy, kdy*. Tato věta je totiž smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí zájmen. Příklady: *Přinutil je, aby se usmířili.* (K ČEMU je přinutil? → Aby se usmířili.); ***Zda Eva nakonec přijde**, vůbec netušíl.* (CO vůbec netušil? → Zda Eva nakonec přijde.)

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

19.1 Alžběta vypočítala, že cesta z 213 do knihovny trvá přesně deset minut.
19.2 Na rozdíl od Alžběty znal Freddy nejen jméno autora záhadné knihy, ale i rok jeho narození.
19.3 Freddy začal listovat v knize, aby pomocí šifer v ní obsažených vyřeší jednu Alžbětinu hádanku.
19.4 Alespoň chvíli se Alžběta nacházela mezi dvěmi vedoucími do knihovny a Selenou Hiemsovou.

20 Vypište ze třetí části TEXTU 1 tři podstatná jména, která jsou v textu užita ve 3. pádě.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

21

Tvrzení: Od doby, kdy Alžběta na určité stránce černé knihy viděla jediné stříbrné písmeno, do doby, kdy na téže stránce spatřila napsané KLÍ, uběhlo *****.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení odpovídalo TEXTU 1?

- [A] méně než 24 hodin
- [B] přesně 24 hodin
- [C] přesně 48 hodin
- [D] více než 48 hodin

22 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

- [A] V TEXTU 1 jsou podtrženy dvě věty typu A.
- [B] V TEXTU 1 jsou podtrženy dvě věty typu B.
- [C] V druhé části TEXTU 1 je podtržena věta typu A, ve třetí části TEXTU 1 je podtržena věta typu B.
- [D] V druhé části TEXTU 1 je podtržena věta typu B, ve třetí části TEXTU 1 je podtržena věta typu A.

23 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).

(Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně.)

23.1 Slovo *zčistajasna* má v textu význam *náhle, nenadále*.
23.2 Slovo *dolehnut* má v textu význam *nepříznivě zasáhnout*.
23.3 Slovo *odbyt* má v textu význam *ledabyle něco provést*. =
23.4 Slovo *málem* má v textu význam *skoro, téměř*.

24 Která z následujících vět NENÍ zapsána pravopisně správně?

- [A] Zající se schovávali za trsy trávy.
- [B] Husy se pásly na hrázi mezi rybníky.
- [C] Divoké včely bučely v kvetoucím jeteli.
- [D] Vyhladovělí psi se blížili k lidským obydlím.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Jako děti jste jistě trávili čas na prolézačkách a měli rádi hru na babu. V roce 2014 **propojení** těchto dvou aktivit vznikl nový sport – Chase Tag. Netradiční sport vzbudil takový zájem, že se již o dva roky později konalo první mistrovství světa. Dnes se Chase Tag hraje v šesti různých **variantách**.

Mezi **nejzajímavější** patří hra Chase-Off, jejíž podstatou jsou souboje (duely). Na hřiště s překážkami vyšle každé ze dvou soupeřících družstev jednoho hráče: útočník se snaží dát honěnému babu (tj. dotknout se ho), honěný se před ním snaží utéct. Babu lze dát na **jakoukoli** část soupeřova těla, ovšem výhradně dotekem ruky. Body se přidělují pouze za vítězství v duelu, a to podle principu 1 vyhraný duel = 1 bod. Útočník zvítězí, pokud dá svému protibráči v duelu babu do 20 sekund. Když to v daném limitu nestihne, bod získává honěný. Po skončení duelu poražený hráč

opouští hřiště a následujícího duelu se neúčastní, vítěz zůstává na hřišti v roli honěného. ***** Při jednom zápasu v Chase-Off se uskuteční celkem 16 duelů, celý zápas vyhrává družstvo s více body.

Chase Tag nabízí atraktivní podívanou plnou vzrušujících momentů. Není tedy divu, že videa z některých zápasů mají na YouTube až 11 milionů zhlédnutí.

(www.idnes.cz; www.lidovky.cz, upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Při jednom zápasu v Chase-Off může jedno družstvo získat maximálně 16 bodů.
25.2 Mistrovství světa ve sportu zvaném Chase Tag se koná pravidelně jednou za dva roky.
25.3 Chase Tag je divácky natolik atraktivní sport, že každý zápas zhlédne na YouTube kolem 11 milionů lidí.
25.4 Útočník, který se v duelu hry Chase-Off do 20 sekund rukou dotkne nohy svého protibráče v tomto duelu, získá bod.

26 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- [A] Vítězné družstvo nechává na pozici útočníka svého hráče z předchozího duelu.
- [B] Poražené družstvo nechává na pozici útočníka svého hráče z předchozího duelu.
- [C] Na pozici útočníka pak nastupuje hráč z družstva, které v předchozím duelu zvítězilo.
- [D] Na pozici útočníka pak nastupuje hráč z družstva, které v předchozím duelu prohrálo.

27 Ve které z následujících možností je uvedena vhodná náhrada za chybně užitý tvar slova?

(Posuzované tvary jsou ve výchozím textu vyznačeny tučně.)

- [A] místo *propojení* má být *propojením*S
- [B] místo *variantách* má být *variant*</

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

A tak ti budu vyprávět o plavčíku, co málem svět obeplul na své plachetnici a jmenoval se plavčík Jan a doma říkali mu Janek.

Taková loď si žádá vánek, když ten se opře do plachet, nemůže plavčík zahálet.

Kormidlo třímá bez únavy a ryby vystrkují hlavy z moře, jež tiché je jak laňka, a obdivují toho Janka.

Plavčík Jan na obdiv si zvykl a časem natolik už zpychl, když ryby tleskaly mu zvučně, že třímal už jen jednoručně.

A když tu slávu takhle nesl, do hlubin jeho koráb klesl, protože najel na útes.

Plavčík Jan taky na dno kles. Nahoru vyplaval však zručně a tentokráte obouručně.

Rybky, co tleskaly mu právě, zatímco oddával se slávě, jakmile nastala ta změna, vzaly hned ploutve na ramena.

A kde se vzala, tu se vzala, velryba k němu připlavala a on ji na nos políbil.

Hle, co se stalo: náhle totiž velryba zívla velmi zjevně a plavčík Jan už nebyl zevně.

Co ti mám ještě vyprávět? Plavčík Jan obeplouvá svět a nic mu k štěstí nechybí v břiše veliké velryby.

(J. Škádel, Uspávanka s plavčíkem a velrybou, upraveno)

1 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- [A] Po celou dobu, kdy Jan plul na plachetnici, držel kormidlo jednou rukou.
- [B] Předtím, než Janova loď ztroskotala, ryby projevovaly k plavčíkovi obdiv.
- [C] Ve chvíli, kdy se zhoršily povětrnostní podmínky, Janova loď najela na útes.
- [D] Poté, co se velryba rozhodla vzít Jana na cestu kolem světa, ji plavčík políbil.

2 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje aktualizace ustáleného slovního spojení?

(Příklad: ustálené slovní spojení – *my o vlku a vlk za dveřmi*; aktualizace ustáleného slovního spojení – *my o vlku a ředitel za dveřmi*)

- [A] zívla velmi zjevně
- [B] časem natolik už zpychl
- [C] velryba k němu připlavala
- [D] vzaly hned ploutve na ramena

3 Ve které z následujících možností jsou významové vztahy mezi slovy nejpodobnější vztahům mezi slovy PLACHTA – KORMIDLO – LOŇ?

(Slova *plachta*, *kormidlo* a *loď* posuzujte ve významu, který mají ve výchozím textu. Správná je pouze možnost, v níž pořadí slov odpovídá pořadí *plachta – kormidlo – loď*.)

- [A] lustr – elektřina – žárovka
- [B] jahoda – ovoce – meruňka
- [C] monitor – klávesnice – myš
- [D] tkanička – podrážka – tenisaka

4

Situace: Petr říká Evě: „To musíš tak křičet?“

Která z následujících možností nejlépe vystihuje výše uvedenou situaci?

- [A] Petr vytýká Evě její chování: nejspíš od ní nevyžaduje odpověď, ale patrně očekává, že se ztíší.
- [B] Petr vytýká Evě její chování: určitě od ní vyžaduje odpověď, ale zcela jistě neočekává, že se ztíší.
- [C] Petr vyhrazuje Evě kvůli jejímu chování: nejspíš od ní nevyžaduje odpověď, ale patrně očekává, že se ztíší.
- [D] Petr vyhrazuje Evě kvůli jejímu chování: určitě od ní vyžaduje odpověď, ale zcela jistě neočekává, že se ztíší.

5 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

5.1 Při prohlídce známé katedrály návštěvníci obdivovali nástěnné malby.
5.2 Jeho vystoupení na besídě mi připomělo mé vlastní pěvecké začátky.
5.3 Poutavým vyprávěním a veselými anekdotami si nás učitel ihned získal.
5.4 Držým a povýšeným chováním vědomně ubližovala lidem ve svém okolí.

6 Přihraďte k jednotlivým souvětím (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

6.1 **Tělák mi opravdu jde, ale z matiky nejspíš v pololetí propadnu.**
6.2 **Hned sem pojď** a vysvětlí mi, proč **furt** musíš dělat nějaké hlouposti.
6.3 **Koupil si nový auták, ale už nazítří** přišel o řidičský průkaz, protože řídil **apílý**.

- [A] Ze všech podtržených slov je nespisovné pouze to první.
- [B] Ze všech podtržených slov je nespisovné pouze to druhé.
- [C] Ze všech podtržených slov jsou nespisovná celkem dvě, a to první a druhé.
- [D] Ze všech podtržených slov jsou nespisovná celkem dvě, a to první a třetí.
- [E] Ze všech podtržených slov jsou nespisovná celkem dvě, a to druhé a třetí.

7 Vypište z každé z následujících vět (7.1 a 7.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

7.1 **Nejen mi spolužáci, ale i naši učitelé se návratu distanční výuky poněkud obávali.**
7.2 **Dřívější příjezd rodičů z letní dovolené by Martinu rozhodně dost zaskočil.**

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 8–12

TEXT 1

Veverka obecná, menší hlodavec žijící v hlubokých leších i na sídlišťích **velkoměst**, patří k nejoblíbenějším živočichům. Není divu, je to totiž opravdu roztomilé zvířátko.

Veverky se chlubí pestrou škálou odstínů srsti: od světle rezavé přes **sytě** hnědou až po černou. Na světě zřejmě nenajdete dvě zcela stejné zbarvené veverky. Jediné, co mají v tomto směru všechny veverky společné, je bílé břísko. Jejich huňatý ocas, dlouhý až 20 cm, má několik funkcí. Veverky se do něj například zabalí, když se spustí **hustý** déšť nebo jim je zima, a také díky NĚMU udržují rovnováhu při skákání po stromech.

Veverky nemají své příbytky v dutinách stromů, jak se mylně domnívá řada lidí, ale spleťají si z větévek hnízda, připomínající svým tvarem míč na ragby. Jejich vnitřek bývá vycpán suchým lýkem, mechem či trávou. *****; letní jsou jednodušší a méně zateplená než hnízda zimní nebo dopátka určená pro uložení **novorozeňat**.

Protože se veverka neukládá k zimnímu spánku, musí si předem sehnat dostatečné zásoby potravy. KTERÉ jí umožní přečkat zimu. Hledáním potravy, kterou tvoří například semena jehličnanů či oříšky, veverka stráví 15 až 19 hodin denně. Zásoby **pečlivě** zahrabe do země nebo je uloží do dutin stromů. Říká se, že si veverka nepamatuje, kde má své spižírny, ve skutečnosti však má o svých úkrytech dokonalý přehled. Stává se ale, že si část zásob nevyzvedne, jelikož si jí schová víc, než je **nutné**.

Dříve se veverky lovily kvůli kožešině a masu. Dnes už veverka obecná patří mezi chráněné živočichy, a to jak v České republice, tak ve většině dalších evropských států.

(Epocha 14/2022; www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

TEXT 2

Slovo typu A vzniká spojením dvou **celých** slov, a proto ho lze rozložit na smysluplné slovní spojení. Např. slovo *vlastizrada* lze rozdělit na slovní spojení *zrada vlasti*.

Slovo typu B vzniká buď spojením základů dvou slov (např. slovo *vodoměr* vzniklo ze základů slov *voda* a *měřit*), nebo spojením základu slova a celého slova (např. *krupobiti* vzniklo ze základu slova *kroupa* a ze slova *bití*). Slova typu **B nelze** rozložit na smysluplné slovní spojení.

8 Která z následujících možností patří na vyznačené místo (*****) v TEXTU 1?

- [A] Míra zateplení se liší podle typu hnízda
- [B] Míra zateplení je totožná u všech typů hnízd
- [C] S mírou zateplení je rozlišeno hlavně typem hnízda
- [D] S mírou zateplení se ztotožňuje na všech typech hnízd

9 Které z následujících tvrzení o slovech podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Jak *velkoměsto*, tak *novorozeň* jsou slova typu A.
- [B] Jak *velkoměsto*, tak *novorozeň* jsou slova typu B.
- [C] *Velkoměsto* je slovo typu A, *novorozeň* je slovo typu B.
- [D] *Velkoměsto* je slovo typu B, *novorozeň* je slovo typu A.

10 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

10.1 V průběhu roku každá veverka postupně postaví celkem tři hnízda, z nichž poslední je určeno pro mláďata.
10.2 Mezi mnoha lidmi je rozšířen mylný názor, že veverčí hnízda jsou svým tvarem podobná míčům na ragby.
10.3 V součastnosti je veverka obecná chráněným živočichem ve většině evropských států včetně České republiky.
10.4 Shromáždit dostatečné množství semen jehličnanů trvá veverce o čtyři hodiny méně než sehnat dostatečné množství oříšků.

11 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně.)

- [A] Slovo *hlodavě* by v TEXTU 1 mělo opačný význam, než má v textu slovo *sytě*.
- [B] Slovo *zředený* by v TEXTU 1 mělo opačný význam, než má v textu slovo *hustý*.
- [C] Slovo *nedbale* by v TEXTU 1 mělo opačný význam, než má v textu slovo *pečlivě*.
- [D] Slovo *nezbytně* by v TEXTU 1 mělo opačný význam, než má v textu slovo *nutně*.

12 Které z následujících tvrzení o zájmenech zapsaných v TEXTU 1 velkými písmeny je pravdivé?

- [A] Zájmenem *němu* je v textu zastupováno podstatné jméno *ocas*, zájmenem *které* je v textu zastupováno podstatné jméno *zásoba*.
- [B] Zájmenem *němu* je v textu zastupováno podstatné jméno *dešť*, zájmenem *které* je v textu zastupováno podstatné jméno *zásoba*.
- [C] Zájmenem *němu* je v textu zastupováno podstatné jméno *ocas*, zájmenem *které* je v textu zastupováno podstatné jméno *potrava*.
- [D] Zájmenem *němu* je v textu zastupováno podstatné jméno *dešť*, zájmenem *které* je v textu zastupováno podstatné jméno *potrava*.

13 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- [A] Davy zahraničních turistů zamířili k cíli své výpravy.
- [B] Davy zahraničních turistů zamířili k cíly své výpravy.
- [C] Davy zahraničních turistů zamířily k cíli své výpravy.
- [D] Davy zahraničních turistů zamířily k cíly své výpravy.

14 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

- [A] V naší rodině se totiž vstává pozdě. Vedle stodoly nedaleko pláže stál trakař. Naložila jsem na něj kupu sena a vzápětí usnula.
- [B] Mě uspokojení se ale rychle rozplynulo, když jsem zaslechla, že hodiny na věži právě odbíjejí devět! K našemu domu jsem doběhla celá uřícená. Vypadalo to, že všichni ještě spí. Vydrápala jsem se po vinné révě ke své ložnici. Ztraceně! Okno bylo zavřené!
- [C] Z hlubokého spánku mě vytrhla slepice, která se uvelebila na mém břiše. Hnala jsem toho tupého ptáka od stodoly až k oceánu. Vlny ji zmáčely od zobáku po pařáty. Pomsta byla sladká!
- [D] Nikoho jsem neviděla. S troškou štěstí bych mohla nepozorovaně proklouznout do svého pokoje. Opatrně jsem našlapovala po schodech. Zanedlouho už jsem ležela pod svou nadýchanou peřinou.
- [E] Nezbylo mi nic jiného než sešplhat dolů a projít hlavním vchodem. Tíse jsem pootevřela těžké dveře, pomalu vešla dovnitř a rozhledla se.
- [F] Po probdělé noci jsem se za svítání vracela ze svého tajného dobrodružství. Zmohla mě ale únava, a tak jsem se rozhodla chvilku prospat pod širým nebem. Když budu doma do deseti, nikdo nezjistí, že jsem noc strávila venku.

(S. Rabinová, Betsy a císař, upraveno)

15

15.1 **S trenérem se sejdeme před začátkem závodu.**

Úsek podtržený ve výše uvedené větě jednoduché upravte tak, aby z věty vzniklo gramaticky správné souvětí obsahující dvě věty. Význam původní věty musí zůstat zachován.

15.2 **Silnice, která vede lesem, je neprůjezdná.** Úsek podtržený ve výše uvedeném souvětí upravte tak, aby ze souvětí vznikla gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 16

TEXT 1

Využitím sluneční energie ušetříme.
Zlomeninu jednoznačně potvrdil rentgen.
Nasedla do přistaveného taxi.
V předšálí koncertního sálu stálo piano.
Při zkoušení mě přepadla tréma.
Koupil jsem si nové album této kapely.
V psaní slohů už mám praxi.
K obědu máme filé s bramborem.
Výbral si z menu nejdražší jídlo.
Na ples se oblékla do roby z hedvábí.

TEXT 2

Nesklonná podstatná jména mají ve všech pádech obou čísel stejný tvar. Většinou jde o přejatá slova zakončená na samohlásku, např. *iglú* (*iglú bylo malé, psi ho vezli k jeho iglú, postavil si iglú, v iglú bylo teplo* aj.).

16 Vypište z TEXTU 1 tři nesklonná podstatná jména.

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

S posledními říjnovými dny se blížily podzimní prázdniny. Michal a jeho bratr Martin se těšili nejen na to, že si odpočinou od školních povinností, ale také na pobyt na chalupě, která se nachází ve vesničce poblíž Českého Krumlova. Ve středu vstali brzy a pak ranním spojením vyrazili na cestu. Na krumlovském nádraží už postaváli nedočkaví prarodiče.

Kluci nejdřív ochotně pomáhali dědovy na zahradě. Společnými silami othrali z již téměř holích větví všechna jablčka a za odměnu dostali babiččin vynikající závin, který zapíjeli čerstvě vylisovaným mostem. V neděli se pak všichni vypravili na výlet do nedalekého města, kde se procházeli starobylými uličkami. Kluky upoutali především medvědi, kteří obývají zámecký příkop. Prolouženo víkend s prarodiči se oběma bratřům velmi líbil.

17 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ.

Podtržené výrazy jsou zapsány správně.

Slova запиšte bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užitá v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–22

(1) Adara si nikdy nebyla zcela jistá, jestli zima přináší ledového draka, nebo ledový drak zimu. Vždy ale věděla, kdy zima, snít a ledový drak mají přijít, protože v tu dobu měla narozeniny.

(2) Adara se narodila za strašného mrazu. Zima na ni tenkrát nechala své otisky. Asi proto byla jiná než ostatní děti. Už si nevzpomínala, kdy ledového draka spatřila poprvé. Připadalo jí, že byl součástí jejího života **odjakživa**.

Adara znala draky už předtím. Hal, mladší bratr jejího otce, totiž létal na jednom z nich. Ledový drak byl ale daleko větší, byl pokrytý jinovatkou a zubý – tři řady hrozivých kopí nestejně délky – měl z rampouchů. Když zamával křídly, zaufoukal studený vítr, když dýchal, tvořil se led. Adara se ho ale nebála. Byla přece zimní dítě.

(3) Té zimy, kdy oslavila své páté narozeniny, na něm letěla poprvé. Ledový drak si ji opět našel na poli, kde jako obvykle stavěla hrad ze sněhu. Když toho rána dosedl **vedle** ní, rozhodla se na něj vylézt. Objala jeho studený krk a vzápětí se spolu vzniesl do oblak. **Odtud** najednou viděla svět úplně jinak. Když letěli nad otcovou farmou, zahlédla svého bratra Geoffa. Vypadal docela malíčký.

Adara s drakem strávili ve vzduchu dlouhé hodiny. Jejich první společný let byl vzrušující, ale také dost nebezpečný. Adara totiž neměla postroj, jaký používá Hal a ostatní královští drakoletci. **Občas** proto hrozilo, že ji drak máváním křidel setřese. K večeru konečně začali klesat. Bylo těsně po setmění, když přistáli na zemi. Doma otec Adaru nejdřív objal a pak jí vynadal. Nechápala to. Geoff jí ale pošeptal: „Proletěl tudy ledový drak a všechny vyděsil. Otec se bál, že tě ta stvůra sežrala.“ Adara se jen usmála.

(G. R. R. Martin, Ledový drak, upraveno)

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1 Ledový drak měl v tlamě kromě rampouchů také hrozivá kopí uspořádaná do tří řad.
18.2 Když Adařin otec zjistil, že se jeho dcera proletěla na ledovém dračkoví, vyhuboval jí.
18.3 Adara pravidelně stavěla na poli hrad ze sněhu, protože díky této stavbě ji ledový drak lépe našel.
18.4 Od chvíle, kdy Adara vzletla na ledovém dračkoví, do chvíle, kdy po svém prvním společném letu přistáli na zemi, uběhlo méně než 24 hodin.

19 Vypište z druhé části výchozího textu tři podstatná jména, která jsou v textu užitá v 7. pádě.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

20 Která z následujících možností vystihuje výchozí text?

- [A] Jde o umělecký text, který vypráví Adara.
- [B] Jde o umělecký text, který vypráví o Adaře.
- [C] Jde o neumělecký text, který vypráví Adara.
- [D] Jde o neumělecký text, který vypráví o Adaře.

21

Tvrzení č. 1: Hal, jeden z královských drakoletců, je Adařin strýc.

Tvrzení č. 2: Geoff, Adařin bratr, je menšího vzrůstu než Adara.

Vyplývá z výchozího textu alespoň některé z výše uvedených tvrzení?

- [A] ne, žádné z těchto tvrzení
- [B] ano, ale pouze tvrzení č. 1
- [C] ano, ale pouze tvrzení č. 2
- [D] ano, každé z těchto tvrzení

22 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

22.1 **Pokud slovo *odjakživa* nahradíme slovem *donedávná*, význam daného větného celku zůstane zachován.**
22.2 **Pokud slovo *vedle* nahradíme slovem* *kromě**, význam daného větného celku zůstane zachován.**
22.3 **Pokud slovo *odtud* nahradíme slovem* *potud**, význam daného větného celku zůstane zachován.**
22.4 **Pokud slovo *občas* nahradíme slovem* *chvillemi**, význam daného větného celku zůstane zachován.**

23 Která z následujících vět NENÍ zapsána pravopisně správně?

- [A] Vzácné hosty přivítal veselý psí štěkot.
- [B] Na naše zdraví má příznivý vliv rybí tuk.
- [C] Kdysi písaři psali seřiznutými husími brky.
- [D] Na stole ležely dvě mísy s vepřovými žebírky.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Dobře placení zaměstnanci odvádějí lepší práci.

24 Napište smysluplnou větu o čtyřech slovech, v níž výraz PLACENÍ bude jednoznačně jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

Vzniklá věta musí obsahovat tvar *placení*, musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat přísudek. Výraz *placení* nesmí být použit jako vlastní jméno.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Už od roku 1968 se v Conghamu scházejí fanoušci nejpomalejších dostihů. Tehdy se totiž v této anglické vesničce poprvé konalo mistrovství světa v hlemýžďích závodech.

Jejich pravidla jsou poměrně **jednoduchá**. Závodů se mohou účastnit jen hlemýždi zahradní. Ačkoliv jsou pořadatelé celkem tolerantní, s obřími africkými šneky byste na dráhu vpuštění nebyli. Závodí se na navlhčené **hladké** látce, na níž jsou vyznačeny dvě čáry – startovní a cílová. Mezi nimi je vzdálenost 33 centimetrů. Hlemýždi jsou roztavení na start a jejich úkolem je co nejrychleji a co možná nejkratší **cesta** se doplazít do cíle. Závodník, který chce vyhrát, musí nasadit opravdu **ostré** tempo. Rekord zatím **drží** hlemýžď Archie, který se v roce 1995 do cíle dostal za rovné dvě minuty. Druhý nejrychlejší výkon v historii závodů předvedl Sammy, jež v roce 2019 zvítězil s časem jen o 38 sekund horším.

O titul mistra světa každým rokem **usilují** až dvě stovky hlemýžďů, ne všichni ale závod dokončí. Záleží i na aktuálním **počasí** – někteří hlemýždi se před vedrem schovají do ulity a nikdo je nedonutí, aby v závodu pokračovali. Hlemýždi mistrovství světa je tak především kombinací trpělivosti, zábavy a **jistého** nadhledu.

(www.idnes.cz; www.novinky.cz, upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Hlemýžď Sammy, vítěz hlemýžďích závodů z roku 2019, se do cíle dostal za dvě minuty 38 sekund.
25.2 Podle pravidel hlemýžďích závodů činí jak délka startovní čáry, tak délka cílové čáry 33 centimetrů.
25.3 V anglickém Conghamu se první mistrovství světa v hlemýžďích závodech konalo před více než půlstoletím.
25.4 Ze všech hlemýžďů, kteří se od roku 1995 do roku 2019 zúčastnili mistrovství světa v Conghamu, se mistry světa stali pouze dva.

26 Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Slovo *hladký* je v textu užito ve významu *prohíhající bez průtahů*.
- [B] Slovo *ostrý* je v textu užito ve významu *rychlý, svižný*.
- [C] Slovo *držet* je v textu užito ve významu *přidržovat, podporat*.
- [D] Slovo *usilovat* je v textu užito ve významu *snážit se někoho si naklonit*.

27 Ve které z následujících možností je uvedena vhodná náhrada za chybně užitý tvar slova?

(Posuzované tvary jsou ve výchozím textu podtrženy.)

- [A] místo *jednoduchá* má být *jednoduché*
- [B] místo *cesta* má být *cestou*
- [C] místo *počasí* má být *počasím*
- [B] místo *jistého* má být *jistému*

Na obrázku jsou celkem dva bonbony (jeden na tácu a druhý v košíku) a celkem pět vajíček. Na pomlázce jsou celkem dvě stuhy.

28 Přihraďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou